

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Conivgio Doctrina

Wigand, Johann

Jhenæ

VD16 W 2745

De Materiali Causa, seu de personis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36207

UNDE.

honestate, quam lucello adducta, clam defernunt
sua coniuges, aut puellis viros, inscys parenti-
bus, cognatis, aut honestis hominibus, & sine
pudore mentiendo, saepe incautas vel incautos
captiui atq; constringunt, ut assentiantur inter-
dum in personas non visas, aut non exploratis
rebus omnibus. Postea vero vel non iniegrum est
pedem referre, vel non sine maximis periculis
ac turbis, negocium male inchoatum, retracta-
tur. Sape, licet matrimonium procedat, multis
lacrymis in Coniugis parum felicibus, eiusmodi
impostura, soliditas atq; precipitantia in as-
sentiendo, deploratur. Digna igitur odio sunt
eiusmodi copulatores, seu copulatores clandesti-
ni. Imo non minor poena in eiusmodi homines,
quam in plagiarios, à Magistratibus honestis
publice statui debebat.

Colibarius sine verbo Dei, & absq; peculi-
aribus donis susceptus, qualem Ecclesia pontifi-
cia, hoc est, Antichristi, contra verbum Dei, &
cum insigni probro totius Ecclesie Christi, statu-
it, qua de re infra in Compositis, Deo dante,
sequitur.

DE MATERIALI CAUSA, seu de personis.

Duo hic occurrunt consideranda.

C 4

I. Quos

DE CONIUG.

1. Quot persona matrimonio sint iungenda.
2. Quales persona coniugio legitime sint copulanda.

DE PRIMO. QVOT PERSONAE.

Unum marem, & unam foeminam tantum, in uno coniugio, simul & semel iuxta ipsius Dei voluntatem iungi ac vivere debere certum est:

1. Ex decreto Iehoua Elohim, hoc est, sacrosanctae Trinitatis: Non est bonum, hominem esse solum, faciamus ei ADIUTOREM. Non enim inquit ADIUTORES. Gen. 2.

2. Ex creatione Dei prima. Nam unicam duntaxat costam è latere Ada excerpens, unicam effinxit foeminam Deu. Et uni Ada, unam Euam matrimonio obstrinxit. Potuisset autem Deus omnipotens, si voluisset, plures foeminas eadem facilitate creare, easq; huic viro, in socias & Adiutrices una terrestria adiungere.

3. Ex lege prima Coniugij, in instinctu spiritus sancti, à primo totius generis humani parente, dictata & promulgata. Propterea inquit, reliquet homo patrem suum & matrem suam, & adhaerebit

PERSONÆ.

Adheret VXORI suæ, non ait, VXORIBVS
 suis. Item. Erunt DVO in carnem vnã. Non
 erunt plures in Coniugio, quã nunc
 duo sumus. Non enim tantum de suo ipsius
 Coniugio, Adam ista temere ebuccinat, sed sa-
 pientia diuina illustratus, de posteris suis quoq;
 pronunciat atq; prophetat: Non inquit nos duo
 tantum, sapientia & bonitate Dei singulari, ta-
 li pacto copulati sumus, Sed posteris quoq; nostri,
 pari ratione vii nos, ERVNT duo in carnem
 vnã.

4. Ex Ecclesia Dei exemplo ante diluui-
 um, & primo exemplo in nouo mundo, post di-
 luum. Nam Noah & filij eius, non habent
 singuli plures coniuges quã VNAM. Sic ex
 veteri Mundo, ista quatuor paria Coniugum,
 in arcam ingressa, & integri anni spaciũ velu-
 tũ seminarium generis humani, miranda Dei
 sapientia & clementia, conseruata sunt. Sic po-
 stea iussu Dei, in nouum hunc Mundum pro-
 ceunt, orbemq; terrarum occupant, non Mona-
 chi, neq; polygami, sed quatuor vii diximus ho-
 minum paria, à quibus omnes nationes in vni-
 uersum orbem terrarum disseminatae sunt.

5. Ex Decalogo, quem ipse Deus in monte
 Sinai, proprio ore, & singulari Maestate pro-
 mulgavit, suoq; ipsius diuino digito, bis in ta-
 bulas

DE CONIUG.

bulas lapideas iisdem verbis inscripsit. Sic autem quartum praeceptum sonat, Honora patrem tuum & matrem tuam. Hic personas coniugij nominat Deus, patrem & matrem, hoc est, matrem & feminam, non patrem & matres, nec matrem & patres. In sexto praecepto inquit, Non mœchaberis. Adstringit igitur maritum ad unam feminam. In nono praecepto clarè dicit, Non desiderabis VXOREM eius, non aut, VXORES ipsius. Est autem Decalogus, Norma vitæ humana, non uni genti, sed uni-verso generi humano iraditus & praescriptus.

6 Ex repetitione, & praeceptis noui Testamenti. Christus enim ipse, noui Testamenti fundator & Rex, disertè inquit Matth. 19. Qui fecit hominem in initio, Masculum & feminam fecit eos, & dixit, propter hoc dimittet homo patrem & matrem, & adhærebit uxori suæ. Et erunt duo in carne una. Itaq; iam non sunt duo, sed una caro.

Eadem verò Apostoli docent, ut 1 Corinth. 6. Eph. 5. repetentes illam ipsam legem Coniugij, ab Adam prolataam. 1 Corinth. 7. dicitur, propter fornicationem, unusquisq; VXOREM suam habeat, (non ait VXORES) ut unaqueq; suum virum habeat. VXORI (non dicit VXORIBVS) vir debitum reddat. Similiter autem VXOR viro.

7. Ea

BIGAMIA.

Ex simbolo, quod Paulus ad Ephesos
proponit, idem euincitur. Vir, inquit, ca-
pit est MULIERIS (non ait MULIERVM)
Sicut Christus est caput Ecclesie.

8. Ab exemplis Apostolorum coniugato-
rum, 1. Corint. 9. Et Christianorum Imperato-
rum ac regum, ut Constantini Magni, & ali-
orum.

9. Honestiores gentes, etiam ex lege Na-
tura iudicantur, vni viro non conuenire plures
uxores prater vnā, simul quidem, ac semel.
Hinc leges Romanae de coniugio sumpta sunt, vt,
Duas uxores eodem tempore habere, non licet.
Iustit. Item, Neminem, qui sub ditione sit Ro-
mani nominis, binas uxores habere posse, vulgò
patet. L. Neminem. C. de incestus nuptijs. L.
cum qui duas. C. Ad legem. Iulian. de Adult.
& sup. Et illa definitio Iustiniani, qua antiqua
idem docet, vt, Matrimonium est viri &
mulieris coniunctio. &c. Iustin. lib. 1. tit. 10.

CONTRARIA.

Huic doctrina contraria sunt:

Bigamia, &
Polygamia:

DE

DE CONIUG. DE BIGAMIA.

Abusus vocabuli est, bigamiam seu Digamiam intelligere, pro altero coniugio mariti, quod priori defuncta, cum alia inii. Nam se bigamus vulgo in Ecclesia Romana dicitur, vir, qui nunc alteram habet uxorem, priori mortua. Item Trigamus, quia tertiam ducit, duabus prioribus extinctis. Atqui, proprie Bigamus aut Digamus dicitur, qui simul & semel duas habet coniuges viuas, ut Elcana, habens coniuges Arnam & Phenennam.

Mirum igitur est, in hac tanta omnium liberalium artium & linguarum luce, pontificos tamen veterem istius vocabuli abusum, tam obstinate tueri, & hinc quasdam monstrosas opinionones effingere, easq; pertinaciter defendere, ut suo loco dicendum erit.

De Iure autem simul & semel habendi duas uxores, facile est ex rationibus illustrissimis, quas paulo ante enumeravimus, iudicium facere. Satis autem sufficiens vel haec unica est, Deus initio creavit, & copulavit masculum & feminam. Et Christi & Apostolorum repetitio, perspicua est, Erunt DVO in carnem unam.

DE POLYGAMIA.

Polygamia

POLYGAMIA.

Polygamia dicitur pluralitas uxorum, simul & semel habentur, quocumq; tandem sint, siue dua, siue tres, siue plures.

Primus autem perruptor ordinis diuini, Lamech ex Caini posteritate, uisore mali uerai malum ouum, qui duas sibi coniuges simul adlocuit, Adam & Zillam. Ab hoc postea, malum illud exemplum, quod quidem in hac corrupta natura citius imitatores habet quam uirtutes egregia, dimanauit in reliquum vulgus, ac peruenit ad contagium ex publica consuetudine, qua vulgo iuris rationem habere creditur, etiam in filios Dei, id est, in veram Ecclesiam.

Esse autem Polygamiam per se, iure diuino atq; humano illicitam, ista rationes euidenter probant.

1. Creatio. Nam Deus, unum virum & unam feminam initio creauit. Ergo uult in coniugio simul & semel, non esse plures personas.

2. Institutio. Deus enim Adae unam feminam copulat. Ergo deinceps quoq; sic uult obseruari.

3. Mandatum Dei. Erunt duo in carne unam. Item. Honora patrem & matrem.

4. Christiana Ecclesia observatio, & confuendo.

5. Christi

DE CONIUG.

5. Christianorum Imperatorum leges, quas digamos non tantum infamia notant, sed ultimam quoque supplicium in eos constituunt.

6. Typus Ecclesie & Christi. Osee. 2. Eph. 5.

DE PATRVM POLYGAMIA.

Hoc in loco questio nascitur, an patres in veteri Testamento, recte fecerint, ducentes plures Coniuges, & an ipsorum exemplum licet hoie imitari?

Responsio autem plana & firma est. Sine omni dubitatione Lamech grauissime peccauit, duas coniuges sibi in matrimonium simul iungens, & scandalosum exemplum in totum mundum inuehens. Nam contra ipsius Dei institutionem, & contra legem insignem Adæ, id scimus temere ausus est.

Deinde patres, mala exempla filiorum huius mundi imitantes, similiter peccauerunt. Rationes sunt manifestissima.

1. Quia & ipsi deliquerunt, contra primam ipsius Dei creationem, & ordinationem agentes.

2. Quia primi parentis legem, tam luculenter editam, priuata temeritate transierunt.

3. Nuptiam in veteri Testamento extat manifesta

POLYGAMIA.

manifesta Dei permissio, certo verbo expressa, de
pluribus uxoribus simul & semel habendus.

Christus ipse hunc abusum serio taxat,
et reuocat Ecclesiam Dei, à tam foeda multo-
rum seculorum exorbitatione, ad primam Dei
sollitionem. Matth. 19. Eisi enim homines res
uarias moluntur, eaq; longo usu quasi induref-
canti ac corroborantur, tamen Verbum Dei non
dubi neq; potest aboleri, quod Deus subinde re-
pent & illustrat, discussis errorum tenebris.

Pleriq; etiam pijs, male cessit plurimum
faminarum copulatio. Abraham intempestiua
persuasiōe Sara, famulam Agar sibi matrimo-
nio coniungit, verum plurimas ea bono seni, & ipsi
queq; consulari Sara, labores & dolores parit,
multaq; sibi hoc reuerario cepto, penas viriq;
attulerunt, qua tamen agentibus poenitentiam
merentur. Dauid inter tot coniuges fit adulter,
& postea ipso uiuo, concubina eius uicissim stu-
pantur. Salomō fit idololatra, seductus ab ethi-
o mulieribus. Et profecto foedum fuit spectaculo
coram omnibus honestis, nedum pijs homi-
nibus, toto orbe terrarum, quod tam sapiens,
toto celebris Rex, tam prodigiosum gregem fe-
minarum (mille enim habuit) in suo Gynecaeo
alere. Hac autem mala procul dubio ex isto di-
uino iudicio manarunt: Va homini per quem
uenit scandalum.

Tolerant

DE CONIUG.

Toleravit tamen Deus istum Coniugij abusu-
sum in sanctis, qui crediderunt in Christum, &
cultus divinos in vera fide prastiterunt: quia
ista ratio Coniugiorum, in toto orbe nunc imita-
luerat, & quasi in politicam observationem ab-
ierat. Semper autem p[er] a moribus huius deprava-
nati mundi, aliquid coniugij trahunt. Cognitur
enim in medio mundo vivere, nec possum pecu-
liares regiones aut loca occupare.

Nunc porro queritur, an non liceat, hanc
in parte sanctos patres hodie quoque imitari? Ar-
gumentum neclitur eiusmodi.

Sanctorum exempla licitum est imitari:
Sancti duxerunt plures Coniuges.
Ergo nobis etiam hoc licitum est.

Responsio primùm ad Maiorem dirigen-
da est, qua cum sit indistincta, falsa esse cognosci-
tur. Non enim sunt peccata ipsorum imitanda,
id quod extra omnem controversiam positum
est. Primùm igitur resolvatur Maior, iuxta
hanc distinctionem. Exempla sanctorum dupli-
cia sunt, bona nimirum & mala. Bona quidem
vim doctrinae, sua tamen ratione habent. Mala
vero, rationem prohibitionis habent, iuxta
Normas verbi divini.

Deinde

POLYGAMIA.

Deinde & altera distinctio locum hic habet. Exempla sanctorum quaedam sunt singularia seu personalia, & non imitabilia alijs, ut simulatio Isaac, Simsonis facta heroica, Prostratio Goliath, Anania per S. Petrum execratio, & huiusmodi. Quedam vero sunt ad doctrinam proposita, & sunt imitabilia alijs, ut preces & confessiones sanctorum, & qua sunt eius generis.

Sic si Minor ad resolutionem Maioris referatur, facile lucem accipiet. Est enim malum exemplum sanctorum, quod plures uxores duxerunt, quia contra Dei legem peccarunt. Hinc autem tale argumentum extruitur.

Mala exempla sanctorum, non licet imitari.

Polygamia sanctorum, est malum exemplum.

Ergo polygamiam sanctorum non licet imitari.

Maior patet ex dicto celebri Exodi 23. Non sequaris urbem ad faciendum malum. Non sunt porro & alia communes sententiae de exemplis, ut, Non mala, sed bona exempla sunt imitanda: Non exemplis, sed regulis indicandum est. Exempla debent congruere Normae. Exempla mala, non constituunt regulam. Non

D

tam

DE CONIUG.

Eam spectandum quid factum sit, quàm quid fieri debeat, Differunt Ius & factum.

Minor patet ex lege Dei. Gene. 2. Matth.

19. Erunt DVO in carnem unam.

Peccarent igitur sine omni dubitatione gravissime, qui inter Christianos hodie, plures simul viuas coniuges, Matrimonio sibi ungerent.

Quia Christus reuocauit ac retractauit ab usum veteris Testamenti, clarissimis verbis ad primam institutionem. Matth. 19. Erunt DVO inquit, in carnem unam. Hac autem verba satis sunt perspicua, nec debent leuibus caussis eludi.

Quia Apostoli sic docuerunt Ecclesiam Christi. 1. Corinth. 7. Propter fornicationem unusquisq, VXOREM SUAM habeat, non inquit VXORES.

Quia Christiani principes, hoc decretum publicarunt, & penas in transgressores statuerunt.

Quia Ecclesie Christi diuturna observatio, eam Christi constitutionem comprobauit & confirmauit.

Quia prohibitum est, scandalum dare Ecclesie Christi. Matth. 18. Non autem tantum propter eiusmodi facta male audiret Verbum Dei, sed multi, vi sunt homines ad praua facta

POLIGAMIA.

facta promptissimi, imitari eunt, fieretq; horribilis
confusio conjugiorum, ac mutatio vite politica,
in hereditatibus, & similibus rebus.

Recte igitur nostra etate, non tantum cy-
riacus ille concursus Anabaptistarum, sed plura-
litas quoq; vxorum in Monasteriensibus En-
thusiasticis & similibus, damnata est.

Sed audiamus atq; excutiamus adhuc
eunum atq; alterum argumentum eorum, quibus
licentia carnis magis, quam timor Dei cura est,
et nefarii conatus ipsorum valse reuerti que-
ant, sic inquirunt.

Necessitati consulendum est. Necessitas
eius non habet legem.

Sed Necessitates eiusmodi incidere pos-
sunt, que requirunt plures coniuges, praeter uni-
tam quam habes.

Ergo dispensandum est in ijs casibus, cum
aliquibus.

Sed quanam sunt illa necessitates tam vr-
gentes? Rogitas? Primum, quod animus inter-
dum abhorret à coniuge quam habet, vel quia
non est satis formosa, vel morosa, vel alioquin
D z amari

DE CONIUG.

amari non potest. Deinde quod casibus, aut morbis, interdum corrumpitur uxor, ut non sit idonea satis ad reddendum viro debitum. Ad continentiam autem non omnes apti sunt. Satis igitur videtur, unam, quam amare possis aut velis, sibi in matrimonium adsciscere, quam fornicationibus tervis sese polluere. An non autem ista speciose, à pollicis presertim, dici & exag- gerari possunt?

Respondeo autem ad argumentum, ac primum quidem ad Maiorem. Necessitati consulendum est, sed non contra legem Dei. Est enim Verbum Dei immortum, & summam nobis necessitatem rectè agendi proponit. Explodenda est igitur vox horrenda & blasphema illius Epicu- rei, qui tempore Confessionis, ante paucos annos asseuerabat, licitum esse, in Necessitate violare totam secundam tabulam Decalogi, modo prior tabula observaretur. Atqui lex Dei, una copu- lativa est, & vno precepto violato in secunda tabula, non possunt non lacerari precepta prioris tabule.

Jam ad Minorem. Non sunt facienda mala, ut eueniant bona. Primum enim non satis cause est ad Polygamiam, quia animus tuus à tua propria coniuge abhorret, & ad aliam qua- si hians. Non enim est ea libido fructus spiritus, sed

sed carn
Paulus
potius ag
sociam
te multo
Res igit
nec dilige
& sic te
seu fœd
Ecclesia
coniuge
abole fas
etiam si
amor em
te sic ab
gem ans
quidem
danda.

Se
dia eam
meritus
luit?

Re
dum fr
riciens
uxores
Dico a

POLYGAMIA.

sed carnis maliciosa & effrenis, quam iubet
Paulus crucifigere in obsequium Deo. Quin in
potius agnoscis, Dominum Deum tibi eam una
sociam coniunxisse, ut eam ames, & cogites, in
te multo plus visorum, quam in ipsa residere.
Res igitur ipsa te coarguit, te non iimere Deum,
neq; diligere eam, qua una caro tecum effecta est,
& sic te etiam non representare illud mysterium
seu fœdus coniunctionis, quod Christum cum sua
Ecclesia pepigit. Amorem igitur tuum a iua
conuige auellens, propria malicia carnis, & Di-
aboli fascinatione atq; instigatione, ostendis, te
etiam sic non velle Christo unum esse, neq;
amorem tuum ad ipsam conuertere, neq; velle
te sic ab ipso vicissim amari, ut maritus coniu-
gem amat. Hac sunt maximi ponderis, non
quidem profanis, sed p̄ys pectoribus expen-
denda.

Sed obgannis. In veteri Testamento repu-
dia earum conjugum fuerunt permessa, quas
maritus amare non potuit seu potius No-
luit?

Respondeo: Audi Christum, tibi hunc no-
dum firmissime soluentem. Moses, inquit, ob du-
riciam cordis vestri permisit vobis dimittere
uxores vestras. Ab initio autem non fuit sic.
Dico autem vobis, quod quicumq; dimiserit
D. 3 V. 20.

DE CONIUG.

VXOREM suam, nisi ob fornicationem, & aliam duxerit, MOECHATUR.

Quod ad alteram causam attinet, violaretur tali ratione nectus coniugij, qui definitioni insertus est: Esse nimirum unius viri & femine individuum vite coniunctionem & consuetudinem. Secundo minister Verbi Dei, loco ipsius Dei, in copulatione solenni ista verba recitat, Quod Deus coniunxit, homo non separet. Vei & hoc repetitur, Erant duo in carnem unam. Tertio talis maritus esset scedisragus. Nam sancte datus dextris coram Deo & pluribus testibus, nouus coniuges in copulationibus, veteri riu Ecclesie Dei, sibi inuicem spondent, fidem, dilectionem & omnis generis obsequia & officia in omnibus vite aduersitatibus & accidentibus, usq; ad vite exitum. In morbis autem, omnium maxime amor coniugalis lucere debet. Quarto Christus diserit talem, qui vna priori alteram duxerit, vocat adulterum. Est autem ille doctor & iudex, tum in hac parte, tum in caeteris, omni exceptione maior. Et Paulus clarissime inquit Roma. 7. Qua sub viro est mulier, viuente viro alligata est legi, si autem mortuus fuerit vir eius, soluta est a lege viri. Igitur viuente viro vocabitur adultera, si fuerit cum alia viro. Si autem mortuus fuerit vir eius, liberata est a lege

POLYGAMIA.

lege viri, ut non sit adultera, si fuerit cum alio viro. Audis hic de uno viro & una femina, S. Paulus differere.

Eandem verò legem & viro competere, Christus testatur manifestissimis verbis, Si quis ALIAM duxerit, moechatur. Quinto etiam bene divinitus imposita, in timore Domini sunt ferende, & orandus Deus est, ut vicia prioris coniuge & egra, flammam libidinis in te extinguat, & à turpitudine te custodiat. Si enim carnis libidini frena sunt laxanda, cur S. Paulus iubet spiritu frenare & domare carnem? Sunt praeter vitanda occasiones peccatorum.

ALIUD.

Principes & reges sunt supra leges. Concedenda enim sunt quaedam illustribus viris, quae plebeis simili ratione permittenda non sunt.

Ergo etiam in Polygamia, cum eiusmodi viris dispensandum esset.

Respondeo ad Antecedens. Decalogus & Verbum Dei, istud carnale principium penitus ignorant. Imò sapius scriptura testatur, Deum

D A non

DE CONIVGIO.

non esse personarum acceptorem. Quid verò blasphemus dici potest, quam reges & principes esse supra Deum? Atqui leges divinae nisi à nobis fieri debent, quanti Deus ipse. Detestanda igitur est ista tyrannorum vox, egregie ab Iuliano expressa: Sanctitas, pietas, fides, prima bona sunt, Quae inuadit reges eant, scilicet flagitiosius suis in infernum. An non igitur luculemter & verè dictum est, Potentes potenter tormenta patiuntur? Item, Tanguam vas figuli confringentur eos? Praclare quoque, à Theodosio est dictum, Digna vox Maiestate regentis est, futuri Principem se legibus alligatum esse.

Præterea inter illa, quae illustribus viris præ alijs sunt concedenda, non sunt ea referenda, quae pugnant cum lege Dei, & Natura re est Polygamia.

ALIUD.

Episcopus sit unius uxoris maritus.

ERGO non laicus, seu princeps, sicut & in veteri Testamento, politici plures ducebant coniuges.

Responsio. Eiusmodi Sycophantia & Sarcasmi Diabolici, non sunt digni ulla refutatione.
Nam

POLYGAMIA.

Nam ut omnes mariti unica tantum legitima coniuge sint contenti, vox Christi manifeste docet Matth. 19. Nec habent Episcopi peculiarem legem præter alios Christianos, in nouo quidem Testamento. Præterea Episcopus debet etiam hæc in parte, exemplum gregis sui esse.

ALIUD.

Sunt varia dona. Alius vni potest coniugii præse. Alius plures potest alere, & plurimos liberos educare, id quod est bonum opus, aliqui enim multe virgines relinquuntur inopere.

Ergo Polygamia his, qui dona & bona habent, concedenda est.

Respondeo. Neganda est consequentia, quia nulla est coherentia. Nam dona Dei, non sunt usurpanda contra illud verbum Dei, Erunt Dⁿⁱ in carne vna. Matth. 19. Item, habeat uxorem suam, non inquit suas. I. Corint. 7.

ALIUD.

Bona plurima ex Coniugum pluralitate
Dⁿⁱ est nascuntur.

DE CONIVGIO.

nascuntur. Nam non tot committerentur adulteria & supra, quando una vel egrotaret, vel gravida, vel etiam sterilis esset. Deinde plures virgines matrimonijs iungerentur, que alias maritorum inopia vel consensum, vel turpi vita sese dedunt. Tertio cresceret genus humanum, quo Turcicis, Musconiticis, & aliorum furoribus resisti, & terra passim facilius excelsi posset.

Ergo Polygamia esset concedenda.

Respondeo. Vide impudicitia carnis, quam impudentes patronos habeat? Carnus enim pruritu, speciosa excusationes ario singulari quaruntur. Sed nequaquam sunt facienda mala, ut eveniant bona. Christus est, qui inquit, Si quis aliam duxerit, moechatur. Nec prohibet conjugum pluralitas, adulteria, id quod in Davide sanctissimo viro conspicitur. Et quam isthac pietas est, dare occasionem libidini carnis, ut ab una mox ad aliam hinciat, ut loquitur scriptura? Experientia quoque, testis est, tot a Deo creari pueros quor puellas, & nullam relinqui in-nuptam, nisi Dei peculiari iudicio, idque rarissime, ut est videre in omnibus honestis civitatibus. Temerarium igitur & impium est, asseverare, plures a Deo puellas quam pueros formari.

Im

POLYGAMIA.

Imo sepe plures iuvenes quam virgines, in una
civitate reperuntur. Quod porro ad multipli-
cationem hominum attinet, Dei ordo & consti-
tutio observanda est, & satis frequens est nunc
orbis Christianus hominibus, satisq; validus es-
t, ad Turcicam immanitatem propulsandam,
si modo ipsi homines essent vera pietatis studiosi,
seuq; haberent Deum prestantem. Nam
Turcica feritas est flagellum Dei, quo castigat
impietatem & flagicia, que passim invalescunt
quotidie, nec relinquitur locus salutaribus ad-
monitionibus, que ex Verbo Dei proponuntur
& inculcantur.

ALIUD.

Deus non permittit nec benedicit nisi bona,

Sed pluralitas conjugum in veteri Testa-
mento, est permessa & benedicta. 2. Sam. 12. Deus
inquit se dedisse Davidi uxores in sinum suam.

Ergo & hodie sic esse potest.

Respondeo. Nego Maiorem. Nam permis-
sa Dei alia est ex gratia, alia vero est toleran-
tia quadam, ut Deus non puniat, quemadmo-
dum peccata hominum merebantur. Sic permit-
tit seu tolerat Deus, ut hoies originalis simul cum,
[em]

DE CONIUG.

seu in natura hominis propagetur, sed non pro-
bat eam, nec ei benedicit, nec est res bona. *Matth.*
19. 11. 23. non constat.

Deinde, Nec Minor uniuersalis est. Nam
nupiam extat in veteri Testamento manifesta
& perspicua vox Dei quod permittat pluralita-
tem coniugum, tanquam opus bonum sibi pla-
cerent. Sed tolerauit Deus, etiam in sanctis, idq;
vsq; ad Christi exhibitionem, qui discretis verbis
primam institutionem repetit; eoque pacto suos A-
postolos instituit, ut de Coniugio non aliter docerent,
quam esse, unius viri & unius mulieris
coniunctionem. Nec legimus in nouo Testamen-
to vllum verbum, de dispensatione vlla; hac in
parte, nimirum de pluribus vxoribus ducendis.

Quod verò ad Exemplum Dauidis at-
inet, Deus ei per Nathan poenitentiam de perpe-
trato adulterio concionatur, ibiq; hoc peccatum
exaggerat, quod cum tot habens coniuges, tamen
santa libidinis insania correptus sit, ut alienam
rapuerit. Ac sanè Deus aut se ei dedisse coniuges,
sed non statuit regulam communem. Era-
quidem vsitatum plures ducere eo tempore. Sed
iam illa consuetudo, per filium Dei, creatorem
hominum, abrogata est. Non igitur ex illis pe-
culiaribus exemplis, sed ex Regula indicandū ē.

ALIUD.

POLIGAMIA.

Substantialis coniugij proprietatis est habere potestatem alterius corporis.

Sed coniuges sepe propter pragnantiam &c. habere debitum non possunt.

Ergo polygamia concedenda.

Respondeo. Est dissolutum argumentum, & res dissolutissima. Attende autem insigni & effrata malicia. Num argumentum si recte contexeretur, cohaeret?

Ubi coniugij substantialis proprietatis adest, ibi non est coniugium.

In morbo non potest vir debitum uxori prestare aut e contra.

Ergo tum non sunt coniuges.

Apage te impure spiritus, quis de hanc Diabolicam docet? Arboris substantialis proprietatis est fructus ferre. Sed in hyeme, arbor non habet fructus, item quando decerpit sine fructu, caret ijs. Ergo arbor non est arbor, vel non est bona arbor. O insulsiatam.

Habet igitur potestatem coniunx alterius corporis, ut a tamen ut honestas obseruetur, & necessitati obsecundetur. Nam Deus vetat cum membruosa rem habere &c. Patet igitur huiusce praestigiatores, tantum carnis licentiam pascere.

ALIV'D

DE CONIUG.
ALIUD.

Deus non precipit vnā ducere vxorem,
sed vt quisq; suam vocationem & dona conside-
ret, & iuxta ea se gerat.

Sed quidam acceperunt naturam, & do-
na ad duas.

Ergo licitum est duas simul vxores ducere.

Respondeo. Minor est scophantica & Di-
abolica applicatio. Nam S. Paulus x. Corint. 7.
manifeste distinguit inter donam castitatis extra
coniugium viuendi, & inter coniugium. Per-
mittit autem habenti donum Angelica castitatis
liberum, vt extra coniugium pie sancteq; viuat.
Sed qui illa Angelica castitate non est praeditus,
illi simpliciter precipit ac mandat, vt coniugium
ineat, & quidem in singulari loquitur, non in
plurali. Nam clare inquit, propter firmatio-
nem vnusquisq; VXOREM suam HABE-
AT. Vnaqueq; suum virum HABEAT. Haec
sunt verba mandatis, vt, qui donum illud casti-
tatis vera non acceperunt. HABEANT suam
vxorem, non aut vxores suas. Item quod si non
continent, Nubant. Haec est vox mandati. Sic
Deus inquit, Faciam ei ADIVTRICEM. Et
vnā tantum Adā iungit, cuius quidem natu-
ra erat robustior ad plures ducendas vxores,
quā

POLYGAMIA.

quoniam cuiusquam hominum post eum. Et isti
prestigiatores iudicarent, multiplicationem ge-
neris humani, in hoc recenti mundo prorsus eam
non requisivisse. Verum Deus fuit sapientior.
Et hoc Deo inspirante, Adam omnium homi-
num sapientissimus, hoc praeceptum dedit, E-
rit unus DVO in carnem unam. Item adhaerebit
viri sui, non inquit uxorebus.

Loquitur itaq; Paulus ex spiritu sancto, in
Maiori de vocatione & donis, ad castitatem ex-
tra coniugium absq; omni contaminatione ser-
vandam. Sed prestigiatores ex impuro spiritu,
ad naturae salacitatem & petulantiam referunt.
Distingua est itaq; hac peruersio.

ALIUD.

Nemo ab impuritate se continet, sine dono
Dni, siue in Coniugio, siue extra illud.

Sed hoc donum continentiae & pudoris, non
aliter dedit aliquibus in veteri Testamēto, quam
per polygamiam.

Ergo & nunc hoc donum aliquibus non
datur, nisi per polygamiam.

Respon-

DE CONIUG.

Respondeo. Minor est manifestum mendacium, absq; omni verbo Dei. Imo David polygamus adulterium perpetrat. Est igitur effrenis impudentia eiusmoai garrire.

DE SECVNDO.

Quales personæ coniugio legitime copulari possint.

Deus autor boni ordinis & virtutum honestarum, in Coniugio hominum, ordinem quendam & honestatem observari vult, ac punit contrā facientes. Sicut enim homines à bruiis summa sapientia distinxit Deus, ita vult etiam in externa coniunctione ac societate maris & femina, nimis propinquas commixiones vitari. Observandum igitur est, quales personæ, citra Dei offensionem & honestatis lesionem, matrimonium inire possint, nempe ista triplices:

1. *Membris, ad coniugium necessarij preediti.* Nam Eunuchi, & frigidi natura, ad Coniugium non sunt apti, teste Christo Mat. 19. Et hæc quidem, ante contractum coniugium æstimanda sunt. Nam si post contractum & consummatum coniugium, aliquis casus ex violentia quadam, vel morbo accidat, alia ratio est

2. *Ætat*

QVALES.

Aetate ad Coniugium idonea, & mente
sana praediti. Nam cum matrimonia, utriusq;
consensu libero et recto fieri conueniat, mani-
festum est, antequam aetas ad iudicandum fiat
matura, legitime matrimonium contrahi non
posse. Deinde ipsa natura hominum conside-
randa est, an sit ad eam vitæ societatem idonea?
Nam contra naturam aliquid suscipere, ab
omni ratione humana abhorret, nihilq; aliud
est, quam ipsi Deo bellum inferre. Nam Deus
paupertati certos annos naturali lege attribuit,
quibus crescere & inualescere debeat, exers
curarum & molestiarum, quas adfert Coniu-
gium. Summus enim labor est, liberos gignere
educare, æconomiae curam sustinere, quæ qui-
dem non modo maturam sapientiam, verum
etiam iustum corporis robur requirunt, ut
omnibus notum est.

Leges Romanae permittunt masculis con-
trahere matrimonium, quando puberes fiunt,
feminis vero, quando sunt viripotentes, hoc
est, quando Natura sunt idoneæ. Instit. lib.
1. tit. 10. Et postea aliquam definitionem
constituit Imperator, pubertatem in masculis
inquit, post decimum quartum annum com-
pletum, initium accipere disposuimus: anti-
quitate Normam in feminis bene positam,
E in

DE CONIUG.

in suo ordine relinquentes, ut post duodecimū annum completum, viripotentes esse credantur. Germani dicunt *MANBAR*. Idem lib. I. tit. 22.

Sed in hac parte, necesse est ipsius nature qua non mature scit similiter in omnibus, deinde etiam externa honestatis, rationem habere. Est autem honesta consuetudo in Ecclesia Christi, presertim vero in Germanica gente qua ab antiquis temporibus, semper honestatis Cōiugalis amāissima & studiosissima fuit, ut plerumq; adolescentes ante vigesimum annum raro ducant uxores: Virgines verò ante decimum septimum, aut octauum etatis annum, à parentibus raro elocentur, eamq; etatem etiam Terentius, florem ipsum puellarum indicant. Vergilius *Aeneid.* 7. inquit *Iam matura viro, iam plenis nubilis annis.*

Non possunt igitur inter impuberes, coniugia legitime contrahi. De pactionibus verò parentum, deq; impuberum futuro coniugio, suo loco dicendam erit. Amentes vero non habent iudicium, eamq; ob causam, neq; consensus rectus aut legitimus in ipsis esse potest, scilicet ante contractum matrimonium.

§. Qui

QUALLES

Qui in remotioribus ac licitis gradibus
distant, iuxta diuinum ac humanum
iuris. Nam ipsa Natura, honestatis fons, qua-
rens quidem adhuc scintillas externarum
virtutum habet, omnes homines docet, nimis
propinquas coniunctiones, abominabiles esse.
Deinde Deus ipse quosdam gradus prohibuit,
& penitus etiam grauissimis ostendit, se illicitas
coniunctiones serio auersari, ac seuerè punire
in omnibus gentibus. Hæc autem quæ deliba-
mus, gignunt arborem Consanguinitatis &
Affinitatis, atq; consistunt in iure Naturali,
Diuino & civili. Proinde sunt hæc nobis pau-
lisper quantum quidem huic tractationi satis
esset videtur, euoluenda.

Primum autem in genere tenendum est,
rationem personarum, quarum coniunctio
consideratur, gradibus et lineis discerni.

Linea est collatio personarum, ab eodem
supite descendantium, gradibus inter se dis-
tinctarum.

Est autem linea triplex. Ascendentium
Descendentium, & collateralium.

Linea ascendentium est, qua numeran-
tur à filio recta sursum consanguinitatis perso-

4 3 112

DE CONIUG.

aa, vt pater, auus proauus, abauis.

Linea descendentiū est, qua à patre recta deorsum numerantur personæ, ex sanguine ipsius nata, vt filius, nepos, pronepos.

Linea collateralis aut transuersalis est, quando numerantur fratres & sorores & vterius.

Collateralis rursus distinguitur, in Aequalem lineam et inaequalem.

Aequalis, quando ambe, persona equali distantia à communi stipite absunt. Inequalis vero, quando vna persona, stipiti propinquior est altera.

Stipes est persona, à qua distantes personæ, gradibus computantur, vt qui primo loco sequitur stipem, primum gradum constituat & sic consequenter. *Ein Stam.*

Gradus est intervallum personarum à stipite, vt cognoscatur, quàm propè persone sibi inuicem cognatione iunctæ sint. Germanicè *Ein Glied* id est, membrum.

Sunt autem gradus duplices, consanguineorum & affinium. Nam illis duabus rationibus, homines sibi iure diuino & humano sunt

QUALLES.

sunt propinqui, nempe ratione sanguinis naturalis & coniugiorum.

DE NUMERATIONE Graduum.

Ratio numerandi usitata talis est. Stipes nullum constituit gradum. Itaque non numeratur, sed est quasi meta, ad cuius respectum persone numerantur, sursum, deorsum, & ad latera, tum propter matrimonia, tum etiam propter hereditates, ut.

Pater, est stipes seu meta.

Filius est primus in ordine a patre, seu est prima generatio, ideo est in primo gradu.

Nepos est secundus a stipite, vel est in secunda generatione post patrem, ideo est in secundo gradu.

Pronepos in tertio gradu.

Abnepos in quarto gradu.

REGVLAE GENERALES.

I.

II

Quod

DE CONIUG.

Quot sunt personæ, tot sunt gradus,
dempto stipite.

II.

Fratres et sorores, in eodem gradu
computantur. Sic de reliquis sibi oppositis.

III.

Quoto gradu duæ personæ in linea col-
laterali, à communi stipite distant, toto gra-
du inter se distant, ut frater et soror primo
gradu distant.

IIII.

Quoto gradu in linea collateralis, remo-
tior distat à communi stipite, toto gradu inter
se distant, ut filius & nepos fratris, secundo
gradu differunt, quia supputatio gradus fit à
remotiori.

DIFFERENTIA CIVI-
lis et Canonice Numerationis.

Ius civile numerat gradus iuxta commu-
nitatem hereditarum.

Ius canonicum iuxta matrimoniorum ra-
tionem.

Ius civile numerat personas, iuxta regulam.
Semper

QVALES.

Semper generata persona gradum adūcit, frater et soror sunt in secundo gradu. In iure canonico in primo sunt, quia ibi duæ cognatae personae considerantur.

Ius civile stipitem pro primo gradu aestimat, & quidem in ascendenti linea patrem stipitem, in descendenti vero filium stipitem collocat primo gradu.

Ius canonicum stipitem communem non computat, sed primam ab ea generationem, ut liberos, quia prima sunt generatio à parentibus, primum faciunt gradum.

DE CONSANGVINITATIS Gradibus.

Consanguinei siue cognati dicuntur, ab eodem patre seu matre procreati, Blutsgewandte, oder Blutsverwandten.

Consanguinitas est vinculum personarum, ab vno stipite descendentiū carnali propagatione contractum, Consanguinitas autem dicitur quasi sanguinis vnitas, Blutsfreundschaftt, Blutschafft.

E 4

Cognae

DE CONIVG.

Cognatus in genere, ein Wettey/
ein Mog. Sed in specie:

Agnati dicuntur, ex virili sexu
iuncti sanguine, Schwertmagen / die
vom Schwerte.

Cognati, ex linea foeminina con-
sanguinei, Spielmagen / die von der
Spindel / der Mutter Blutsfreunde.

VOCABVLA CON-
SANGVINEORVM.

IN LINEA ASCENDENTE.

7. MAIORES vo-
cantur omnes superiores, Voreltern/
vorfahrn.

6. Tritauus. Tritauia.

5. Atauus. Atauia.

4. Abauus. Abauia.

Vorelder / Elder / Vater vor ober
elder mütter.

3. Proauus ober elder Proauia, ober
vater / vhr anher. elder mütter / vhr-
anfrau.

2. Auus.

QUALLES.

2. Avus. Grosvater / Aufa. Gros
elder vater anher. mutter elder
mutter anfraw.
Pater. Mater.
Filius. Filia.

IN LINEA DES-
cendente.

Pater. Mater.
1. Filius. Filia.
2. Nepos. Enckel / Neptis. Encklin.
Nesse. Nessim. Nissel.
3. Pronepos. Under Proneptis.
Nesse. Under
Nissel.
4. Abnepos. Noch Abneptis. Noch
Nesse. Nissel
5. Atnepos. Atneptis.
6. Trinepos Trineptis.
7. MI NO RES seu
posteriores. Nachkömlinge.

IN LINEA COLLA-
teralium.

Patrisratione Collaterales.

E 5 ABPA

DE CONIUG.

ABPATRVS, vel
 Patruus maximus
 Frater abauis.

ABAMITA
 vel Amita maxi-
 ma soror Abauis.

PROPATRVS, frater
 proauis, ober vetter/oberbase
 auis. Obermuhme ober ohem.

PROAMITA
 soror pro-

PATRVS MAGNVS. AMITA Magna.
 frater Aui. Gros vetter. soror Aui. gros
 Gros base. muhm/gros ohem.

PATRVS, frater
 Patris. vetter.
 Coniunx ipsius
 Base.

AMITA soror
 patris. muhme.
 Maritus eius,
 Ohem.

MATRIS RATIONE
 collateralis.

ABAVUNCVLVS
 vel auunculus maximus
 frater Abauis.

ABMATERTERA,
 vel matertera ma-
 xima, soror Abauis.

PROAVUNCVLVS,
 Frater proauis.

PROMATERTERA
 soror proauis.

AVUNCVLVS Magnus,
 Frater Aui.

MATERTERA magni.
 soror Aui.
 Auun.

QUALIS.

FRATRES,
frater Matris,
Bettex |

MATERTERA,
Matris soror,
Muhine.
μῆτρα δ'ελφί.
ἑῶα.
ratis.

μῆτρα δ'ελφί
ἑῶα.

**Fratrum & sororum
ratione.**

PATRUELES
fratrum liberi
Bruderfinder.
Item Bettex

CONSOBRINI
Sororum, vel sororum
& fratrum liberi.
Schwesterfinder.
Schwestern.
Item Besche.

SOBRINI
Patruelium vel conso-
brinorum liberi.
REGULA.

Fontes prohibitorum graduum sunt: Ius
naturale, quia mentes humana naturaliter
abhorrent nimis propinquas coniunctiones.
Deinde Ius diuinum, quod cum iure Naturæ
conuenit Leuit. 18. 20. Dent. 27. et Ius ci-
uile honestum, naturali diuinoq; congruens.

DE

DE CONIUG.
DE PROHIBITIONE
MOSAICA.

Leuit. 18. 20. Deut. 22.
27.

Prohibiti gradus Consanguinitatis.

Materteram.

Amitam.

Nouercam.

Matrem

Patrem.

Ascendendo.

Patri.

Filius prohibetur
ducere:

Filia prohibetur
nubere.

Descendendo.

Filiam.

Filiam filij & filia.

Nepiem ex filia

In linea transversali.

Filius prohibetur ducere. Sororem ex
Patre vel Matrē
Priuignam ex
Patre.

Prohibiti gradus Affinitatis.
Patris

QVALES.

1.	2.	
<i>Pat. non debet ducere matrem</i>	<i>Frater prohibetur ducere: Uxoris sororem. Fratri uxorem.</i>	<i>Filius prohibetur ducere: Patris Coniugem.</i>

EX hisce interdictis gradibus, etiam similitudo cinando estimari possunt.

Quoto enim gradu in superioribus sit prohibitio, toto etiam in inferioribus.

Deinde has Mosaiica numeratib, non tantum de personis nominatis, sed de paribus quoque, & Vltterius ei annexis, intelligenda est.

TABVLAE,
DE GRADIBVS CON-
sanguinitatis.

VT autem ob oculos versentur gradus consanguinitatis liciti ac prohibiti, visum est tabulas vsitatas appingere. Vsite autem Arbor vocatur, quia ipsa positio seu pictura graduum, arboris speciem representat.

¶

IN LL

DE CONIUG.

IN LINEA TRANSVERSALI.

<i>Proamitam.</i>	<i>promaterteyam.</i>
<i>Amitam</i>	<i>Materteram</i>
<i>magnam.</i>	<i>magnam.</i>
<i>Amitam</i>	<i>Materteram.</i>
<i>Filius ascendendo prohibetur ducere Leuit.</i>	
<i>18. Ratio quia pro parentibus habentur.</i>	
<i>Propatruum.</i>	<i>Proauunculum.</i>
<i>Patruummagnum.</i>	<i>Auunculum magnum</i>
<i>Patruum.</i>	<i>Auunculum.</i>
<i>Filia ascendendo prohibetur ducere.</i>	

DESCENDENDO
prohibentur ducere

<i>Frater</i>	<i>Soror</i>
<i>Filiam fratris</i>	<i>Filium fratris</i>
<i>aut sororis.</i>	<i>aut sororis.</i>
<i>Neptem.</i>	<i>Nepotem.</i>
<i>Proneptem</i>	<i>Pronepotem</i>

Ratio, quia
pro liberis censentur.
REGVLA.

*Inter fratrem & sororem nuptia sunt
prohibita, siue sint de eodem patre, siue de
eadem matre, quia sunt in primo gradu.
Leuit 18.*

DE

QVALES.

DE FRATRUM ET SO-
RORVM LIBERIS.

Pater.

Filius.

Filia.

Nepos.

Neptis.

Pronepos.

Proneptis.

Regulæ.

1. Inter fratrum & sororum LIBE-
ROS, non prohibetur coniugium
iure diuino vel ciuili. Sed iure com-
muni seu obseruatione honestatis,
quæ semper plurimum valere debet.
In secundo tamen gradu in linea inæ-
quali, prohibitæ erant nuptiæ iure di-
uino. Leuit. 18.

2. In vltioribus personis coniun-
gendis, locū habet honestas, & leges
politice in qualibet honesta gente,
grauī autoritate late & sancitæ.

3. In tertio gradu in linea æquali, as-
liqui permittunt coniugium. In li-
nea vero inæquali minimè, vt:

Pater

DE CONIUG.

Pater, Stipes

1. Iohannes	Simon. 1.
2. Albertus	Catharina. 2.
3. Philippus	

Hic Philippus prohibetur ducere Catharinam, licet in tertio gradu consistant, cum in linea inæquali, inter se dissent.

EXCEPTIO.

IN sacris literis occurrunt quedam exempla singularia, etiam in sanctis, quæ non euertunt regulas traditas, nec licitum est ea imitari. Non enim exemplis, sed regulis iudicandum & viuendum est.

Cain, Seth, proculdubio germanas sorores duxerunt in coniuges, dispensatione Dei singulari, quia aliter fieri initio non potuit.

Abraham in secundo gradu, in linea inæquali duxit coniugem.

THARE

1. Abraham	1. Aram
	2. SARA.
	Jacob

QVALES.

Jacob duas sorores ducit, Leam & Rahel.

BATHVEL.

i.	i.
Rebecca	Laban.
2.	2. 2.
Jacob	Lea. Rahel.

IEPHVNNĒ.

Caleb	Cenas.
AXa	Oihoniel.

Isaac in tertio gradu, in linea inequali
Matrimonium inu. & quidem iubente parente.

THARE.

i.	i.
Abraham	Nahor.
2.	2.
Isaac	Bathuel.
	3.
	Rebecca.

IN LINEA RECTA.

Regula.

F

76

DE CONIUG.

In Linea recta ascendentium & descendentium, prohibitum est coniugium, iure gentium & diuino in infinitum, Leuit. 18. 20. Ratio est, quia loco parentum & liberorum habentur, Nefaria autem commixtio in hac linea, appellatur incestus. Instit. de nuptijs.

Abauiam.	Et in infinitum supra.	Abauum.
Proauiam.		Proauum.
Auiam.		Auum.
Matrem.		Patrem.
Filius.		Filia.

Prohibentur ducere ascendendo. Leuit. 18.

Prohibentur ducere descendendo.

Pater.		Mater.
Filiam.		Filium.
Nepotem.		Nepotem.
Proneptem.	Et in infinitum infra.	Proneptem.
Abnepotem.		Abnepotem.

DE AFFINITATIS GRADIBVS.

Affinitas

QVALES

Affinitas est propinquitas per
sonarum, quæ ex iusto Coniugio pro
uenit. Cum enim quispiam vxorem
ducit, vxor & vxoris consanguinei,
sunt mariti consanguineis, & sibi,
affines.

Ceterum affines dicuntur, quia
sibi mutuo, ratione coniugiorum af
fines, quasi contermini seu propinqui
sunt. Affinitas Schwegerschafft. Affis
nis ein Schwager.

VOCABVLA
AFFINIVM.

Maritus Eheman/vxor Ehefrau.
Coniunx uterq; dicitur. Sic etiam
Vir pro marito, foemina pro vxore
interdum vsurpatur, quamuis alio
quin sint vocabula sexus. Socer vxor
is pater, Schweger. ΠΕΥΤΕΡΟΣ Socrus
vxoris mater. Schwiger. ΠΕΥΤΕΡΑ ΕΥ
ΠΙΟ mariti pater, qui & socer dicitur.
ΕΥΠΙΟ mariti mater, quæ etiam socrus
appellatur.

F 2 Gener

scendenti
emium &
Ratio est,
entur; Ne
appellatur
Abanum.
roanum.
lum.
irem.
ia.
leno
la
Cater.
um.
epotem.
nepotem.
epotem.
FS
Affini

DE CONIUG.

Gener filiae maritus. Eidem.
Tochter Man.

Nurus filij vxor. Sohns Frau.
Schnur. Leuir mariti frater. ^{das}
Glos mariti soror, & fratris vxor. So-
rorius sororis vir ab aliquibus.
Schwester Man.

Fratria vxor fratris, ein geschwey.
^{die} vxores duorum fratrum vxores. Die
heissen sich Schwestern untereinander.
Vitricus maritus matris. Sed non pa-
ter illis quibus est vitricus. Stieff
Vatter. Nouerca vxor patris, sed non
mater illis, quibus est nouerca. Stieff
Mutter. Priuignus filius vxoris, ex
alio marito, ein Stieff Sohn.

Priuigna filia vxoris ex alio
marito. Ein Stiefftochter.

REGVLAE GENE-
rales.

I.

Corr

QVALES.

Consanguinei mariti, sunt affines uxori,
et consanguinei uxoris, sunt affines marito.
Non igitur late vagatur affinitas.

II.

Consanguinei coniugum viriusq; partis,
non sunt inter se affines. ut matrimonia contra-
here non possint. Hinc duo fratres non prohiben-
tur duas sorores ducere. Item pater ac filius, non
prohibentur ducere matrem & filiam.

III.

Quoio gradu consanguinei uxoris, sunt
ipsi uxori iure consanguinitatis, eodem gradu
sunt ipsi marito uxoris iure affinitatis, & e con-
tra. vi.

Frater & soror iure consanguinitatis, pri-
mo gradu sibi inuicem propinqui sunt. Ergo
frater uxoris, marito primo gradu affinitatis
iunctus est.

IIII.

Tres sunt species affinitatis.

1. Quando una persona mediante contra-
hitur affinitas, ut quando frater ducit coniugem
et frater prima specie affinitatis iungitur.

F 3 2. Qua

DE CONIUG.

2. Qua sit duabus personis medianibus. Vt quando frater mortua prima, ducit alteram.

3. Qua sit tribus medianibus, Vt quando fratre defuncto, ea nuberet alij.

V.

In iure Canonico, prohibitio est usq; ad quartum gradum inter consanguineos, ita etiam inter affines.

Sed lex Megapolensis est, usq; ad tertium gradum inclusivè, tam in aequali quam in inaequali linea.

Hoc est, Vxor non potest nubere illis, qui marito tertio gradu consanguinitatis iuncti fuerunt, & e contra. In alijs autem regionibus variat ista constitutio. Nam alibi in tertio gradu linea aequali permittitur, in inaequali vero non.

VI.

Maritus & vxor, alter ab alterius consanguineis abstinere debent, ut à proprijs, quia sunt una caro.

TABV.

QVALES
TABVLAE.

DE GRADIBVS AFFI-
NITATIS.

DE LINEA RECTA
ascendendo.

- 6. *Aniam vitrici.*
aut nouerca.
- 7. *Aui paterni aut*
materni uxorem. 5. *Proau uxorem.*
- 4. *Marem vitrici*
aut nouerca. 4. *Proaniam uxoris.*
- 3. *Nouercam suam.* 3. *Aniam uxoris*
sua.
- 2. *Sponsam patris.* 2. *Nouercam uxoris.*
- 1. *Concubinam patris.* 1. *Socrum, sponse*
matrem.

Filius prohibetur ducere ascendendo
omnes, matris rationem habent
tes, respectu sui vxor
ris, vt

Marito proauia.
Auo vitrici aut nouerca.
F A Maria

ABV

DE CONIUG.

Mario auiæ pa-
terne.

Mario auiæ ma-
terne.

Patri vitrici aut
nouerca.

Sponso matris.

Vitrico suo.

Proauo
mariti.

Auo ma-
ti sui.

Socero.

Vitrico
mariti.

Filia prohibetur nubere ascendendo
omnibus, patris rationem
habentibus.

DE LINEA RECTA
descendendo.

Pater vel vitricus prohibetur
ducere.

Præuignam.

Filiæ sponsam vel
Nurum.

Præuigni uxorem.

Nepotis uxorem.

Nepotem ex præuigno.

Præuignæ uxorem.

Præuignæ uxorem.

Ratio est, quia sunt loco
liberorum.

Mater

QVALES.

Mater seu nouerca prohibetur nubere.

<i>Prinigno.</i>	<i>Genero seu sponso</i>
<i>Prinigna marito.</i>	<i>filia.</i>
<i>Nepoti ex prinigno.</i>	<i>Nepotis marito.</i>
<i>Nepoti ex prinigno.</i>	<i>Proneptis marito.</i>
<i>Pronepti ex prinigno,</i>	
<i>vel prinigna.</i>	

DE LINEA TRANS-
uersali.

<i>Patri magni seu</i>	<i>Amita magna aut</i>
<i>auunculi uxorem.</i>	<i>matertera magna</i>
	<i>marito.</i>
<i>Patri vel auunculi</i>	<i>Amita aut mater-</i>
<i>uxorem.</i>	<i>tera marito.</i>
<i>Sororem soceri aut</i>	<i>Fratri soceri aut</i>
<i>socius.</i>	<i>socius.</i>
<i>Frater prohibetur</i>	<i>Soror prohibetur</i>
<i>ducere</i>	<i>nubere.</i>

ASCENDENDO.

DESCENDENDO.

Frater prohibetur ducere.

F 5

Fratri

DE CONIUG.

Fratri uxorem.
Filij fratris aut
sororis uxorem.
Nepotis ex soro-
re aut fratre
uxorem.

Sororem uxoris.
Filiam fratris aut
sororis uxoris sue.
Nepotem fratris aut
sororis uxoris
sue.

Soror prohibetur nubere.

Sororis sue marito.

Fratri, mariti sui
defuncti.

Filia fratris aut so-
roris sue marito.

Filio fratris aut so-
roris mariti sui.

Nepoti mariti ex
fratre vel sorore.

Nepoti fratris aut
sororis mariti sui.

Summa totius rei, in doctrina de gradibus
consanguinitatis & affinitatis, hisce duabus re-
gulis constringi & absolui potest.

1. In linea ascendentium & descenden-
tium, prohibetur coniugium iure naturali, diuino
& positivo.

2. In linea transversali prohibetur coniugi-
um, usq; ad tertium gradum pro constitutione,
politiarum, vel apud quosdam ad quartum, iu-
re positivo.

CON.

QVALES.
CONTRARIA.

Eunuchos iungere matrimonio, id quod
contra naturam est, & alteri parii est occasio
peccatorum; vel saltem mœsticia perpetua & no-
xia. Alia vero res est, quando post contractum
& consummatum matrimonium, damna acci-
dant, qua vinculum coniugij minime dissolunt.

Impuberes desponsare, nec tam coniugum,
quam opum & potentia coniunctionem atq; aug-
menta spectare, quales quidem desponsationes,
rarissime feliciter cedunt.

Incestæ nuptiæ, quæ in prohibitis gradibus
consanguinitatis, vel affinitatis, contrahuntur.
Quo autem propriori gradu iunguntur, eo fecer-
it & abominabilior est copulatio, grauiorq; poe-
na digna, ut Loth ebrinus, cum filiabus incestum
committit. Ruben nonsercam contaminat. Ab-
solon patris concubinas stuprat. Oedipus ma-
trem ducit licet inscius.

Hæc sunt tanta facinora, à quibus omni-
um sanorum pectora abhorrent, & quæ Deus
grauissime punit. Est enim vox Dei perpetua
& immota, Omnis homo ad proximam sangui-
nis sui non accedat. Leuit. 18. Ac testatur Deus,
Ægyptios & Cananitas, propter turpitudines
tales, horribiliter punitos esse.

DE

DE CONIUG.
DE DISPENSATIONIBUS.

Quae iure naturali & diuino sunt prohibita, nulli mortalium licet dispensando violare. Ratio est, quia Deus postulat obedientiam, & puniit violantes ordinem à se sancitum.

In ijs vero, quae iuris positivi sunt, propter graues causas, rectè diiudicatas, dispensatio interdum admitti potest ab ijs, quibus iudicium conuenit. Non enim cuiilibet privato integrum est, leges positiuas graui iudicio constitutas, violare aut mutare pro suo libitu.

In ijs porò casibus matrimonialibus, quibus Papa Romanus, pro pecunia legitime potest dispensare, quilibet pastor aut Magistratus, etiam absq; pecunia potest dispensare. Sed Normae sit verbum Dei, publicae, honestas.

Causae autem dispensationis in ijs, quae iuris positivi sunt, tres numerantur.

1. Ratio publica pacis.
2. Favor liberorum è tali matrimonio procreatorum, ut nimirum legitimi habeantur.
3. Cum infideles, suo inter gentes iure, matrimonio inierunt.

DE